Затверджено на засіданні кафедри
трудового, екологічного та аграрного права
протокол № 1 від 26.08.2026 р.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
з навчальної дисципліни
«Збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі»

Змістовий модуль 1. Загальна частина.

Тема 1. Біологічне різноманіття та його правова охорона

Поняття біологічного різноманіття. Історія розвитку міжнародного права в сфері захисту біорізноманіття. Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовища існування водоплавних птахів. Основні положення та інструменти Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення. Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин та угоди, прийняті на її виконання. Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі. Конвенція ООН про біологічне різноманіття: загальна характеристика. Характеристика протоколів до конвенції ООН про біорізноманіття. Актуальні для України питання охорони біорізноманіття.

Тема 2. Правові засади формування національної екологічної мережі

Поняття екомережі. Її складові. Принципи формування, збереження та використання екомережі. Порядок включення територій та об’єктів до переліків територій та об’єктів екомережі. Право власності на землю та інші природні ресурси об’єктів екомережі. Управління у сфері формування, збереження та використання екомережі. Засоби забезпечення формування, збереження та раціонального використання екомережі. Загальнодержавна програма формування національної екологічної мережі України. Створення та формування Смарагдової мережі. Створення та формування мережі Natura 2000. Зв’язок Смарагдової мережі, мережі Natura 2000 та Загальноєвропейської екологічної мережі.

Змістовий модуль 2. Особлива частина.

Тема 3. Правовий режим об’єктів природно-заповідного фонду

Поняття природно-заповідного фонду. Класифікація територій та об’єктів природно-заповідного фонду України. Форми власності на території та об’єкти природно-заповідного фонду. Правові засади функціонування територій та об’єктів природно-заповідного фонду. Режим територій та об’єктів природно-заповідного фонду. Порядок створення і оголошення територій та об’єктів природно-заповідного фонду. Охорона територій та об’єктів природно-заповідного фонду.

Тема 4. Правовий режим курортних та лікувально-оздоровчих територій

Поняття курортів та їх види. Лікувально-оздоровча місцевість. Порядок створення та розвиток курортів. Використання природних лікувальних ресурсів. Порядок організації лікування та обслуговування на курортах. Охорона курортів.

Тема 5. Правовий режим рекреаційних зон

Поняття земель рекреаційного призначення. Їх склад. Порядок використання земель рекреаційного призначення. Здійснення рекреаційної діяльності в межах об'єктів природно-заповідного фонду. Мораторій на зміну цільового призначення окремих земельних ділянок рекреаційного призначення в містах та інших населених пунктах. Рекреаційні зони в Україні: стан та перспективи розвитку.

Тема 6. Правовий режим територій, які є місцями перебування або зростання видів тваринного чи рослинного світу, занесених до Червоної і Зеленої книг України

Червона книга України. Види об'єктів, віднесених до Червоної книги України. Охорона та відтворення об'єктів Червоної книги України. Використання об'єктів Червоної книги України. Ведення Червоної книги України. Зелена книга України та види об'єктів, віднесених до неї. Охорона та відтворення об'єктів Зеленої книги України.

Тема 7. Водоохоронні зони та прибережні захисні смуги

Поняття водоохоронних зон. Порядок визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режим ведення господарської діяльності в них. Правовий режим прибережних захисних смуг. Порядок здійснення господарської діяльності в прибережних захисних смугах.

Тема 8. Правовий режим інших складових екомережі

Правовий режим водно-болотних угідь. Правовий режим полезахисних лісових смуг. Правовий режим природних об'єктів, що мають особливу наукову цінність. Відновлювані території, що підлягають включенню до національної екомережі України.

Тема 9. Юридична відповідальність за порушення законодавства про збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі

Загальна характеристика юридичної відповідальності у сфері збереження біорізноманіття та правового режиму екологічної мережі. Адміністративна відповідальність. Кримінальна відповідальність. Цивільно-правова відповідальність. Порядок відшкодування шкоди, заподіяної в результаті порушення законодавства про збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі.